

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ І ЖУРНАЛІСТИКА

УДК: 81'22:316.47

Валентина Галич

доктор філологічних наук,
професор кафедри журналістики та засобів масової комунікації
Національного університету "Львівська політехніка",
bella.lnu@gmail.com

СЕМІОТИЧНА ХОРА В ДИСКУРСІ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

© Галич Валентина, 2017

Потреба введення до наукового простору соціальних комунікацій поняття "семіотична хора" мотивується актуальністю семіотичних та когнітивних наукових підходів у сучасній теорії журналістики. Воно привідкриває завісу над інтимними процесами творчості, що передують претексту, генерують енергію думки й можуть бути пояснені тільки через апеляцію до особистості автора – сторінок його біографії, особливостей ментальності, психічного складу й індивідуального стилю. Семіотична хора в дискурсі соціальних комунікацій розглядається вперше. Докладне вивчення історії поняття "хора", еволюції його термінологічного змісту від Платона до сучасності, пов'язаної з ускладненим розумінням відношень передтекстової дійсності, автора, тексту та вже відчуженого творчого продукту як здобутку рецепієнта, розкриває соціально-комунікативну природу семіотичної хори. Це дозволяє говорити про її продуктивність у публіцистичній творчості, заявити про потребу дослідження в теорії соціальних комунікацій. Огляд різних концепцій сучасних семіотиків-хорологів, позначених постструктуралістськими тенденціями, акцентування на процесі означування, а не на значенні дав можливість осмислити місце семіотичної хори в процесі текстотворення як пре-передтексту, указати на вектори її соціалізації (адже вона народжена із біологічних і соціальних імпульсів сформувати ідею, матеріалізувати думку, оживити соціальну пам'ять у слові). Урахування контексту понять, що пов'язані із семіотичною хорою або описують її (генотекст, фенотекст, трансфер, трансвербальність, трансісторичність, анамнезис, інтелігемельність), сприяє осмисленню її особливостей у публіцистичній творчості. Семіотична хора в публіцистичному творі – це згусток інтелектуальної та емоційної енергії, пульсуючих психічних та соціальних імпульсів, наділених множинністю значень та соціально маркованих інтенцій, що передують претексту й процесу вербалізації задуму. Вона динамізує й скеровує процес текстотворення, переводить медіума в статус суб'єкта, автора задуму, наратора-комуніканта. Хора досягається лише розумом і мисленням.

Ключові слова: соціальні комунікації; публіцистика; семіотична хора; суб'єкт; текстотворення.

Valentyna Halych

SEMIOTIC CHORA IN SOCIAL COMMUNICATIVE DISCOURSE

The demand to entry "semiotic chora" to the scientific field of social and personal communication is motivated by the actuality of the semiotic and the cognitive scientific approaches in the contemporary journalistic theory. It half-opens the curtain of the intimate creative process preceding the pretext, generate power of thought, and can be explained only by an appeal to the personality of the author – his biography, mentality features, mental components and individual style. Semiotic chora in the discourse of social communications is examined for the first time. A detailed examination of the "Chora" concept, an evolution of its terminological significance from Plato to the

present days, connected with complicated understanding of the relationships of the pretext reality, the author, the text and estranged creative product as recipient's achievement, opens social-communicative nature of semiotic chora. It allows talking about its efficiency in journalistic creativity, to announce the need of the theory of social communications research. An overview of different concepts of modern semiotics and chora researchers marked with poststructuralism trends of emphasizing on the process of marking, not the meaning, gave the opportunity to interpret the place of semiotic chora in the text creating process as a pretext, point to vectors of its socialization (because it appeared from biological and social impulses to form the idea, materialize it, to revive the word's social memory). Taking into consideration the concepts context, connected with the semiotic chora, describe its (gene-text, pheno-text, transfer, transverbalism, transhistoricity, anamnesis, intelligibility), promote understanding of its features in journalistic creative work. Semiotic chora in journalistic work – a bundle of intellectual and emotional energy, mental and social impulses, provided with a plurality of meanings and social marked intentions, which precede the pretext and the process of verbalization of conception. It also dynamicizes and manages the process of text creation, converts a medium into a status of subject, the author of the conception, narrator-communicant. Chora comprehended only by intellect and thought.

Key words: social communications; social and political journalism, semiotic khora, subject of text creation.

Постановка проблеми. Публіцистика – вияв найвищої журналістської майстерності, вона покликана не просто передавати відомості про зовнішній світ, а й створювати внутрішню інформацію, здатну прогнозувати розвиток суспільства, регулювати соціальні конфлікти, об'єднувати громаду навколо розв'язання насущних проблем. Цю важливу функцію публіцистика може реалізувати лише завдяки поєднанню таланту й ерудиції, життєвого та літературного досвіду, темпераменту й активної суспільної позиції автора. Звідси в теорії соціальних комунікацій спостерігається неприминальний інтерес до питань суб'єктивного начала в публіцистичному освоєнні дійсності. Проте не лише присутність таких іманентних рис природи публіцистики, як складна діалектика суб'єктивного і об'єктивного, образу і факту, широкі потенційні можливості впливу на масову аудиторію, здатні живити науковий інтерес до цієї сфери соціальних комунікацій. Виклики новітнього часу, локалізовані в явищах проникнення публіцистичного мислення до інформаційних та аналітичних жанрів, проявлені в глобалізаційних тенденціях інтелектуалізації масової свідомості й протистояння процесам поглинання і знеособлення, народженні гонзо-журналістики – нового стилю в журналістиці, позначеного гіпертрофованістю особистісного компонента та агресивністю оповіді, – актуалізують категорію суб'єктивності в моделюванні актів текстотворення й розкритті закономірностей означування явищ суспільної дійсності та їх оцінки.

Аналіз дослідження проблеми. Вище сказаним мотивується *актуальність* семіотичних та когнітивних наукових підходів у сучасній теорії журналістики, зокрема публіцистики [2–5; 9]. У зв'язку із цим є потреба введення до наукового простору соціальних комунікацій поняття “семіотичної хори”, яке привідкриває завісу над інтимними процесами творчості, що передують претексту, генерують енергію думки й можуть бути пояснені тільки через апеляцію до особистості автора – сторінок його біографії, особливостей ментальності, психічного складу й індивідуального стилю.

Семіотична хора в дискурсі соціальних комунікацій розглядається вперше.

Мета статті: довести раціональність потреби використання терміна “хора” в теорії соціальних комунікацій. Її *завдання*: розкрити походження поняття “хора” та його еволюцію від античності до сьогодення; простежити наповнення цього терміна соціально-комунікативним змістом; указати на продуктивність застосування “семіотичної хори” в теорії публіцистики. Реалізувати визначені завдання дослідження допомагають використані нами такі *методи*, як термінологічний, порівняльно-історичний, описовий з прийомом систематизації й наукової інтерпретації.

Слід зауважити, що важливі категорії лінгвістичної та літературознавчої семіотики нині активно залучаються до поля наукових інтересів сучасних філософів, культурологів, теоретиків літератури та соціальних комунікацій, які, докладаючи їхній поняттєвий зміст до предмета своїх досліджень, сприяли популяризації новітніх термінів.

Досить складне за походженням, змістом та функціями поняття “хора” відіграє важливу роль у розумінні знакової природи публіцистичного тексту. Термін відомий ще з античних часів. Запроваджений Платоном у трактаті “Тимей” (360–350 рр. до н. е.) [11, с. 421 – 500.], написаному у формі діалогу, що розкриває світобудову, у новітню добу він трансформувався відповідно до запитів постмодернізму у вияві дефініції “семіотична хора”, уведеної до літературознавчого дискурсу французькою письменницею, теоретиком літератури й семіотиком Ю. Крістевою. Саме тому всі сучасні хорологи спроектують свої погляди до праць цієї дослідниці [15; 16, 17]. Так,

О. Кіпічіна звертається до цього поняття у зв'язку з вивченням тексту як логіко-діалогічної форми культури, [6], Л. Комісар пояснює його у зв'язуванні філософського підґрунтя інтертекстуальності [7]. В. Петров, вивчаючи соціальний простір, подає ґрунтовну історіографію дефініціям “хора” і “семіотична хора” від Платона і до сучасності [10], англійська дослідниця М. Маргароні [8] прагне продемонструвати неперехідну значимість концепту семіотичної хори Ю. Крістєвої, переосмислюючи його та залучаючи дискурс полемік постмодернізму.

Виклад основного матеріалу. Подамо різноманітні визначення термінів “хора” і “семіотична хора” та інтерпретуючих їх понять з тим, щоб знайти площину проєкції цих знань на тло публіцистичного твору як яскравого репрезентанта тексту соціальної комунікації.

Передусім необхідно розкрити зміст дефініцій “семаналіз”, “генотекст” та “фенотекст”, які сформулувала Ю. Крістєва в докторській дисертації “Революція поетичної мови” (1974) [16], що підводять до розуміння хори. Зазначені терміни виявляють прагнення французького семіотика “виявити “довербальний рівень існування суб’єкта, де нестримно панує несвідоме, що, з одного боку, уписується в загальну постструктуралістську орієнтацію на руйнування монолітних інститутів знака, на перехід від вивчення структурного рівня мови до позаструктурного рівня, від значення до процесу означування” [12, с. 155], а з іншого – указують на тяжіння дослідниці до психоаналізу в межах “семаналізу” (семіотичної практики). Такий підхід “динамізував” текст, наголошував на розумінні знака не як знакової трикомпонентної системи, а як означувального процесу. Такий “динамізований” текст і є, на думку Ю. Крістєвої, об’єктом семаналізу. Означувальна робота відбувається на межі фенотексту і генотексту.

“Крістєва зазначає, що генотекст і фенотекст співвідносяться один з одним (або відрізняються один від одного) як поверхня і глибина, як значуща структура і означувальна діяльність, як (математична) символіка і формула. Якби ці два терміни потрібно інтерпретувати на метамові, що описує відмінності між ними, то можна було б сказати, що генотекст – це предмет топології, а фенотекст – алгебри” [12, с.155], – коментує термінологічну творчість ученої А. Усманова.

Відношення “генотекст – фенотекст” відтворює опозицію глибинної і поверхневої структур тексту, описаних Н. Хомським, послідовницею якого була Ю. Крістєва. За її концепцією, генотекст – це процес означування і структурування, “абстрактний рівень лінгвістичного функціонування, який передує фразовим структурам, будь-якій визначеності й протистоїть будь-якому завершеному структурному утворенню”; генотекст невловимий для лінгвістики, адже це “неструктурована смислова множинність, у якій немає суб’єктності або комунікативної інтенції”; він передує жанровій організації, психічним структурам, соціальному цілому; це єдиний носій пульсуючої енергії, котра організовує літературний простір [12, с. 155–156].

Семаналіз – продуктивний метод вивчення генотексту. Фенотекст розташовується над генотекстом, який репрезентує домовленнєвий рівень текстотворення, пов’язаний з означуванням.

“Множинні обмеження й правила (соціально-політичні головним чином) зупиняють процес означування в тому чи іншому місці, яке він перетинає; вони пов’язують і замикають його на тій чи іншій поверхні або структурі; вони блокують практику за допомогою фіксованих, фрагментарних, символічних матриць; наслідки різноманітних соціальних примусів перешкоджають нескінченності процесу; фенотекст і є результат цієї зупинки. ...Більшість текстів, з якими ми маємо справу, це втілення фенотексту” [12, с. 156–157]. Фенотекст – продукт комунікативного мовлення. На відміну від генотексту як процесу, локалізованого в зонах з аморфними межами, що передує лексично, граматично й синтаксично упорядкованому мовленню, фенотекст відзначається чіткою структурою, що регулюється літературними нормами, зокрема правилами спілкування, має автора висловлювання і його адресата.

Такі ж взаємопов’язані сутнісні структури – генотекст і фенотекст виділяються й у публіцистичному творі. У процесах публіцистичного письма площину генотексту репрезентує неструктурована смислова множинність “претексту” – авторські та читачькі уявлення про певні суспільні, культурні явища, пов’язані з актуальними проблемами соціуму, складені з ментальних, фольклорних фреймів та фреймів буденщини, актуалізованих у зоні, обрамленій нечіткими межами (пам’яті, свідомості). Це раціональні намистинки в кошику несвідомого. “Алгебру” площини фенотексту публіцистичного твору конструюють динамічні процеси текстотворення, відкореговані соціально-історичними та літературними запитами доби, а також життєвим, естетичним, суспільно політичним досвідом автора й культурою читачького сприйняття. У фенотексті публіцистичного твору особливим статусом наділені політичні метафори, пейзажні й портретні описи-фрейми як носії сплаву документального і образного начал, як “готовий ієрархічно організований семіотичний продукт, що володіє цілком стійким змістом” [12, 157]. Так, намистинки генотексту в описах природи і пейзажних деталях (фенотексті), уплетені в площину змісту документального твору як складові комунікативного процесу, створюють цілісну картину, обмежену “рамкою” авторського задуму та читачької компетентності.

Аналізуючи авангардистську поезію Малларме, прозу Лотреамона та ін., Ю. Крістєва зазначає, що літературні твори живлять процесуальну нескінченність означування й тим самим розкривають “таємницю”

семіотичної хори. Найбільш універсальне визначення цього поняття подає Ноел Ваганян: “Семіотична хора – це рух можливості в полісемії слів та рух суб’єкта в “процесі/випробуванні” та між свідомостями, що завантажені висловлюваннями. Будучи досимволічною, хора є ритмічною рухливістю енергії та психічних імпульсів, що постійно згущується та зміщується у стази та фази. Ця ритмічна рухливість неоднорідна, синхронна та необхідна для порядку символічного. Не будучи ані семантичним, ані синтаксичним, упорядкування хори підлягає біологічним та суспільним обмеженням. Постійна рухливість стимулює перешкоджає остаточному ототожненню означника з означуваним та постулюванню трансцендентного его” [1, с 380].

Можна було б зупинитися на інтерпретації цієї комплексної дефініції, яка об’єднала теоретичні зусилля філософів, психологів, літературознавців у вивченні хори, для того, щоб екстраполювати її теоретичну квінтесенцію на аналіз процесів означування в публіцистиці, але ми не можемо позбутися спокуси прокоментувати окремі фрагменти праць новітніх хорологів, оскільки вони проливають світло на соціально-комунікативну природу мислительних процесів, пов’язаних з вербалізацією думки, розкривають потребу звернення до пояснень мотивів, факторів, що її породжують, з тим, щоб актуалізувати проблеми суб’єктивності в публіцистиці.

Сучасні хорологи М. Маргароні, В. Петров, Ю. Крістева, Ж. Дерріда, Дж. Салліс, А. Перез-Гомес [8; 10; 14–18], удаючись до інтерпретації платонівського поняття хори в діалозі Платона “Тимей” [11] (фрагменти 48a, 49b, c, d, e, 52a, b, d, 53a), вважають цю проблему головною. “Поява хори в “Тимей” знаменує важливу зміну – перехід від бінарної до трикомпонентної онтологічної системи, що дозволяє Платону зберегти базовий принцип своєї онтології (пріоритет ідей та їх незалежність від царства чуттєвого)...” [8, с. 91.]. У філософському трактаті мислителі Сократ, Тимей, Критій, Гермекрат ведуть розмову про початок Всесвіту. Поряд з двома родами – буття і становлення – виділяють ще й третій. Платон говорить, що жодна з природних стихій (вода, вогонь, повітря, земля) не може бути першопочатком, оскільки не володіє “самістю”, а в результаті колообігу стає формою появи якогось іншого глибинного змісту, який філософ назвав третім родом – хорою. Він характеризує її як щось “темне й важке для розуміння, що надзвичайно дивним шляхом бере участь у мислимому і є до крайності невловимим” [11, с. 451, 454].

Указуючи на роздуми Платона та думки його новітніх інтерпретаторів, В. Петров так упорядкував причини цих труднощів розуміння, які покладаються в основу характеристики хори: 1) сама природа третього роду чинить опір найменуванню, оскільки називає не ідею або річ, а різницю між ними; 2) природа третього роду вічна й знаходиться в постійному русі; 3) Платон, з одного боку, застосовуючи метафори “воскова дощечка”, “посудина”, “сито”, “коліска”, “мати”, “годувальниця”, описує третій рід світобудови (хору) як пасивне вмістилище, а з іншого, опосередковано визнає її деяку активну, виробничу функцію; 4) хора (або третій рід) і невидима, і не-невидима: її неможливо побачити, вона недоступна для чуттєвого сприйняття, істинного чи помилкового, але це лиш зворотний бік справжньої невидимості – інтелігібельності, того, що досягається лише розумом, мисленням [10, с. 60–63].

Онтологічний статус хори – не визначений, важко знайти для хори відповідний образ [8, с. 95–97]. І хоча образ, за Платоном, належить до першого роду (буття), давньогрецький філософ усе ж вдавався до метафоричного опису унікального поняття хори, запозичуючи образи із соціального простору. Тож розуміння соціального простору із значенням “вмістилище суспільних відносин” пов’язують з хорою [10, с. 60]. Теоретизація соціального простору крізь призму семіотики виявила себе в тлумаченні хори Ю. Крістевою як “місця трансфера” [16, с. 26], а американським семіотиком Дж. Саллісом – як “дзеркала” [18, с. 122]. Розуміння платонівської хори Ж. Дерріда теж базується на образах простору: хора – це “простір, який не може бути репрезентованим” [14, с. 12], бо сам є умовою можливої презентації, виступає в ролі медіуму для других просторів, зберігаючи свою аструктуровану природу [14, с. 10], “це фікція, оскільки вона ні до чого не відсилає, але це і не історія” [14, с. 11].

Локалізація часо-простору в хорі, що супроводжує текстотворчий процес у публіцистиці, очевидна й специфічна. Апелюючи до вищенаведених ученими термінів, що описують цю рису хори, можемо сказати, що вона й справді виконує роль зони трансфера, звідки відбувається переміщення згустку “темної”, невизначеної інтелектуальної та емоційної енергії й психічних імпульсів до зони претексту, де вона переходить у форми з певними вже чіткими обрисами задуму, проявлених у перших варіантах публіцистичного твору. Присутність хори у свідомості публіциста відбиває ті невиразні його почуття болю, тривоги публіциста, що змушують його осмислювати якусь важливу для свого народу проблему й узятися за перо. Хору публіцистичного твору можна потрактувати і як дзеркало, у якому відображається передусім особистість автора, муки його творчості, його національний світогляд, як місце, де багатоголосим ехом – передсмертним зойком солдата-патріота, мелодією української пісні, радості наукових відкриттів, співом солов’я, шовковим плескотом хвиль Дніпра, шелестом золотавих пшениць – відгукується вся Україна. Це поки що не історія, це поки що не репрезентований простір і час, але це вже неспокійна медійна енергія,

готова “розродитися” задумом публіцистичного твору.

Реконструючи платонівське поняття хори, Ю. Крістева зосереджує увагу на її особливій рисі – рухливості. У Платона рухливість, “блукання” хори породжує множинність форм, кожна з яких укладається в крістевську – ситуацію “між конотаціями”. М. Маргароні одну з “революцій поетичної мови” французького семіотика пояснює прагненням соціологізувати хору, більше того – уписати її в параметри соціальної комунікації. Так, Ю. Крістева “намагається розв’язати “проблему” відношень (або безвідносності) між несумірними сутностями: “демонічним” і соціальним, бажанням і Законом, матеріальним виробництвом і репрезентацією. Її мета полягає в тому, щоб повернути цю “проблему”, цю “апорію” відношень таким чином, щоб у ній можна було побачити можливість практики, що трансформує, відкриває мовця-суб’єкта, а разом закон і суспільство для того, що приходить “зовні” (зовні самості, логоса, політичного тіла)” [8, с. 92].

Наслідуючи Платона та керуючись потребою перенести образ небесного й самодостатнього колообігу на розуміння людської душі, Крістева тлумачить хору як “пульсуючий космос” [16, с. 26], “безкінечну матеріалізованість ідеального” [11, с. 603, 604], як те, що перебуває на перехресті різнонаправлених дій (“ще-не-суб’єктних рухів і соціоісторичних обмежень”). Її медіатор і не самоусувається, і не залишається нейтральним. Хора сприяє здійсненню трансферу, який стає гетерогенним і відкритим для розрізнення, що створює перепони для позиціонування суб’єкта в ролі початку, і це розсіює Ціле. Витіснення (розчинення) “агента” (суб’єкта/автора) комунікації Крістева називає “негативністю” [16, с. 107–109]. Це не проста деструкція, а “операція”, тілесна, біологічна і водночас соціальна, що об’єднує й пов’язана з гострим задоволенням [16, с. 151].

У світлі зазначеного хори – це не довербальний простір, як часом пояснюють її науковці, зводячи до генотексту, і не попереднє історії, а , як доводить Ю. Крістева, вона трансвербальна (рухається через і поперечно логосу) і трансісторична (знаходиться поза, проти і на околицях історії): “Наш дискурс – дискурс в цілому – рухається з хорою і проти неї в тому сенсі, що одночасно і залежить від неї, і відкидає її” [15, с. 26].

Наступні плани змісту хори Ю. Крістева пов’язує з поняттями “анамнезис” та “початок”. Вона пояснює анамнезис як перенесення пам’яті в слова, повторення за допомогою “нарративної енонсіяції” травматичного минулого, що сприяє оновленню всього суб’єкта, перетворенню його в наратора, і це сприяє його не лише біологічному, а й комунікативному оновленню [17, с. 28, 29]. Рух анамнезису дослідниця розуміє як звернення до минулого за межами пам’яті та наших уявлень про нього [16, с. 36] й поєднує його з “практикою” як надсуб’єктною діяльністю, орієнтованою на “зовнішнє, об’єктивне і реальне” [16, с. 199]. Зазначені терміни дозволяють потрактовувати хору не як забуте минуле, а як силу того динамічного руху, що дестабілізує суб’єкт і перешкоджає встановленню абсолютного початку [16, с. 36].

Переосмислення початку як процесу ми знаходимо й у зверненнях Крістєвої до платонівського його розуміння. Проблема початку – одна з головних у трактаті “Тимей”, і Ю. Крістева коментує її у зв’язку з тлумаченням хори. З перших сторінок трактату Платон показує, як розмова філософів про світобудову переривається оповіданням молодого Критія, що переповів легенду, яку розказав йому батько. У ній говориться про те, що завдяки полеміці мудреця, політика й поета Солона з єгипетським жерцем грекам стала відома стародавня історія Афін. Забудькуватість греків жрець прирівнює до поведінки малих дітей. Він дорікає грекам за те, що вони “залишаються дітьми” у своєму прагненні забути все, що було до них, самий момент свого народження. Саме такий стан пам’яті, очевидно, дозволив грекам переміститися в точку логосу “початку всіх початків” і розпочати розмову про хору. Крістева, як і Салліс [18, с. 4, 5, 13], не вважає хору ні спогадом (поверненням чогось із пам’яті), ні вправою з пригадування (утриманням і репрезентацією думки, що виходить за межі пам’яті), а наголошує на її трансвербальності й трансісторичності.

Висновки. Докладний розгляд історії поняття “хора”, еволюції його термінологічного змісту від Платона до сучасності, пов’язаної з ускладненим розумінням відношень передтекстової дійсності, автора, тексту та вже відчуженого творчого продукту як здобутку реципієнта, розкриває соціально-комунікативну природу семіотичної хори. Це дозволяє говорити про її продуктивність у публіцистичній творчості, заявити про потребу дослідження в теорії соціальних комунікацій. Огляд різних концепцій сучасних семіотиків-хорологів, позначених постструктуралістськими тенденціями акцентування на процесі означування, а не на значенні дав можливість осмислити місце семіотичної хори в процесі текстотворення як пре-передтексту, указати на вектори її соціалізації (адже вона народжена із біологічних і соціальних імпульсів сформувати ідею, матеріалізувати думку, оживити соціальну пам’ять у слові). Урахування контексту понять, що пов’язані із семіотичною хорою або описують її (генотекст, фенотекст, трансфер, трансвербальність, трансісторичність, анамнезис, інтелегібельність) сприяють осмисленню її особливостей у публіцистичній творчості. *Семіотична хора в публіцистичному творі* – це згусток інтелектуальної та емоційної енергії, пульсуючих психічних та соціальних імпульсів, наділених множинністю значень та соціально маркованих інтенцій, що передують претексту й процесу вербалізації задуму. Вона динамізує й скеровує процес

текстотворення, переводить медіума в статус суб'єкта, автора задуму, наратора-комуніканта. Хора досягається лише розумом, мисленням. Невидимість, невизначеність, постійний стан руху й “блукання” її між конотаціями та духовна природа хори становлять фундамент її інтелегібельності.

1. Ваганян Ноел. Семіотична хора // *Енциклопедія постмодернізму* / За ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора; Перекл. з англ. В Шовкун; Наук. ред. пер. О. Шевченко. – К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2003. – 503 с. 2. Василик Л. Є. Концептуальність як метод інтелектуального аналізу публіцистичних текстів / Л. Є. Василик // *Українське журналістикознавство*, 2013. – Вип. 14. – С. 5–8. 3. Головка Б. Н. Знаковость журнала “Новое время” // Головка Б. Н. *Интертекст в мас-медийном дискурсе*. Изд. 2-е, испр. и доп. / Б. Н. Головка. – М.: Книжный дом “Либроком”, 2012. – С. 106–107. 4. Галич В. М. Пейзажна деталь у публіцистиці Олесь Гончара як феномен соціальної комунікації // *Наукові записки Інституту журналістики: науковий збірник* / за ред. В. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка – К., 2014. – Т 54. – Січ.-берез. – С. 47–55. 5. Галич В. М. Семіотика інтертекстуальності публіцистичного тексту: соціально-комунікативна рецепція: монографія. – Рівне: ДЗ “Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка”, 2015. – 120 с. 6. Кіпічіна О.О. Текст як логіко-діалогічна форма культури (західноєвропейський досвід) // *Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vdakk/2012_1/3.pdf*. – Назва з екрану. 7. Комісар Л. П. Ідея інтертекстуальності в філософії культури: автореф. дис. канд. філософ. наук: спеціальність 09.00.04 – філософська антропологія, філософія культури / Л. П. Комісар – К, 2008. – 14 с. 8. Маргарони М. “Утраченное основание”: Семіотическая хора Крестовой и её двусмысленное наследие / М. Маргарони // *ХОРА*, 2008. – № 3. – С. 79–97. 9. Пархоменко И.В. Семіотика публіцистики / И.В. Пархоменко // *Вестник ВГУ. Серия: Филология. Журналистика*, 2005. – № 3. – С. 152–154. 10. Петров В.Е. Негативный аспект определения социального пространства: понятие хора у Платона и в современности // *Философская мысль*. – 2015. – № 8. – С. 54–81. 11. Платон. Тимей // *Собрание сочинений в 4 т. Т. 3. Общ. ред. А. Ф. Loseva, В. Ф. Asmusa, А. А. Тахо-Годи*. – М.: Мысль, 1994. – С. 421–500. 12. Усманова А. Р. Код // *Постмодернизм. Энциклопедия* // Под ред. Грицанова А.А., Можейко М.А. – Минск: Интерпрессервис: Книжный дом, 2001. – С. 155–157. 13. Шейгал Е. И. Семіотика политического дискурса / Е. И. Шейгал. – М.: Гнозис, 2004. – 324 с. 14. Derrida J. Chora / J. Derrida // J. Derrida, P. Eisenman Choral Works, ed. by Jeffrey Kipnis and Thomas Leiser. – New York : Monacelli Press. – 1997, pp. 15–32. 15. Kristeva J. Revolution in poetic language / J. Kristeva, trans. by M. Waller with an introduction by L. S. Roudiez. – New York : Columbia University Press, 1984. – 271 p. 16. Kristeva J. La Revolution du Langage Poétique / J. Kristeva – Paris, 1974. – 270 p. 17. Kristeva J. The sense and non-sense of revolt: The powers and limits of psychoanalysis. Trans. J. Merman. – New York: Columbia University Press, 2000. – Pp. 28–29. 18. Sallis J. Chorology: on beginning in Plato’s Timaeus / J. Sallis. Indiana University Press, 1999. – 172 p. 19. Perez-Gomez A. Chora: The Space of Architectural Representation / A. Perez-Gomez // *Intervals in the Philosophy of Architecture*, ed by A. Perez-Gomez and S. Parcell. – London: McGill-Queen’s University Press, 1994. – Vol. 1. – Pp. 1–34.

REFERENCES

1. Vahanyan Noel. Semiotychna khora [The semiotic Chora]. Entsyklopediya postmodernizmu / Za red. Ch. Vinkvista ta V. Teylora; Perekl. z anhl. V Shovkun; Nauk. red. per. O. Shevchenko. Kyiv: Vyd-vo Solomiyi Pavlychko “Osnovy”, 2003. 503 p. 2. Vasylyk L. Ye. Kontseptual’nist’ yak metod intelektual’noho analizu publitsystychnykh tekstiv [Conceptuality as a method of intellectual analysis of journalistic texts]. Ukrayins’ke zhurnalistykoznnavstvo, 2013, vol. 14, pp. 5–8. 3. Holovko B. N. Znakovost’ zhurnala “Novoe vremya” [The significance of the magazine “New times”]. Yntertekst v mas-medynom dyskurse. Yzd. 2-e, yspr. y dop. Moscow: Knyzhnyy dom “Lybrokom”, 2012. pp. 106–107. 4. Halych V. M. “Peyzazhna detal’ u publitsystytsi Olesya Honchara yak fenomen sotsial’noyi komunikatsiyi ” [Landscape detail in journalism Oles Gonchar as a phenomenon of social communication]. Naukovi zapysky Instytutu zhurnalistyky : naukovy zbirnyk / za red. V.V. Rizuna; KNU imeni Tarasa Shevchenka. Kyiv, 2014. Vol. 54. pp. 47–55. 5. Halych V. M. Semiotyka intertekstual’nosti publitsystychnoho tekstu: sotsial’no-komunikatyvna retseptsiya [Semiotics intertekstual’nosti publitsystychnoho text: sotsial’no-komunikatyvna retseptsiya]: monohrafiya. Rivne: DZ “Luhans’kyy natsional’nyy universytet im. Tarasa Shevchenka”, 2015. 120 p. 6. Kipichina O. O. Tekst yak lohiko-dialohichna forma kul’ tury (zakhidnoyevropeys’kyy dosvid) [Text as the logical-dialogical form of culture (Western experience)], fvaible at: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_

Gum/Vdakk/2012_1/3.pdf. – Nazva z ekranu. 7. Komisar L. P. Ideya intertekstual'nosti v filosofiï kul'tury [The idea of intertextuality in the philosophy of culture]. Abstract of the PhD diss. (filosofs'ka antropolohiya, filosofiï kul'tury), Taras Shevchenko National University of Kyiv, 2008. 14 p. 8. Marharony M. "Utrachennoe osnovanyie": Semyotycheskaya khora Krystevoy y eë dvusmyslennoe nasledye ["Lost osnovaniye": the Semiotic Chora Kristeva has been conducted and its ambiguous legacy]. KhORA. 2008. No 3, pp. 79–97. 9. Parkhomenko Y.V. Semyotyka publitsystyky [Semiotics journalism]. Vestnyk VHU. Seryya: Fylolohyya. Zhurnalistyka. 2005. No 3. pp. 152–154. 10. Petrov V.E. Nehatyvnyi aspekt opredelenyya sotsyal'nogo prostranstva: ponyatyie χώρα u Platona y v sovremennosti [The negative aspect of the definition of social space: the concept of χώρα in Plato and in modern times]/ Fylosofskaya mys'l'. 2015. No 8. pp. 54–81. 11. Platon. Tymey [Timaeus]. Sobranye sochynenyy v 4 t. T. 3. Eds. A. F. Loseva, V. F. Asmusa & A.A. . Takho-Hody. Moscow: Mys'l'. 1994. pp. 421–500. 12. Usmanova A. R. Kod [Code]. Postmodernizm. Entsiklopedyya. pod red. A. A. Hrysanova, M.A. Mozheyko. Mynsk: Ynterpresservys: Knyzhnyi dom, 2001. pp. 155–157. 13. Sheyhal, E.Y. Semyotyka polytycheskogo diskursa [Semiotics of political discourse]. Moscow: Hnozy, 2004. 324 p. 14. Derrida J. Chora. J. Derrida, P. Eisenman Choral Works, ed. by Jeffrey Kipnis and Thomas Leiser. New York : Monacelli Press, 1997. pp. 15–32. 15. Kristeva J. Revolution in poetic language. J. Kristeva, trans. by M. Waller with an introduction by L.S. Roudiez. New York : Columbia University Press, 1984. 271 p. 16. Kristeva J. La Revolution du Langage Poétique. Paris, 1974. 270 p. 17. Kristeva J. The sense and non-sense of revolt: The powers and limits of psychoanalysis. Trans. J. Merman. New York: Columbia University Press, 2000. pp. 28–29. 18. Sallis J. Chorology: on beginning in Plato's Timaeus. Indiana University Press, 1999. 172 p. 19. Perez-Gomez A. Chora: The Space of Architectural Representation. Intervals in the Philosophy of Architecture, ed by A. Perez-Gomez and S. Parcell. London : McGill-Queen's University Press, 1994. Vol. 1. pp. 1–34.